

SEKLET

Nr 3 Årg. 9

1962

Lösnummer kr 1:- inkl. oms.

Fru Lisbeth Bondesson
Getgatan 79
Malmö Sv

Fariséerspegeln

Har vi männe något med denna att göra?

Det finns många vrångheter och vanskapligheter hos fariséertypen. Hur ha inte de gamla judiska fariséerna blivit blötta och stötta, vända och synade från alla sidor och kanter — kanske ofta nog av kristna fariséer, inför kristna fariséer.

Ursprungligen är det Jesus, som satt upp fariséerspegeln till människornas självprövning under alla tider. För att emellertid åtminstone minska på obehaget och få bort en del av detsamma ur denna människoskildring har man under dessa yttersta tider sökt att rehabilitera fariséerna genom historisk skönmålning. Men — vad lönar det att vi så mycket hålla oss till de gamla judiska fariséerna, då släktet är så rikligt representerat i nutiden! Vi ha tre slag av den sorten: 1. Naturalistiska fariséer. 2. Religiösa fariséer. 3. Politiska fariséer.

1. För naturalisterna är människan det högsta. Hon är den enda gud som finnes. Hon är sin egen skapelse, blivit till som en naturprodukt. En sådan har inget självansvar. Man kan ju räkna ut hur en sådan människas psykiska inställning kan bli till. — Men vad skulle man säga om ett piano, som kunde tänka och tala och som skulle stolt förklara att det har blivit till som en opersonlig naturprodukt utan personlig tanke och vilja? Och ändock är ju människan ett långt mera underbart verk än pianot, hon, som själv kunnat skapa pianot och även använda det! Och vad är dock den mänskliga återhärmsningen av "sfärernas musik" emot vad Den måste vara, som regerar sfärernas och vintergaternas musik!

2. De religiösa fariséerna ha religionen till en förklädnad, använda sig av densamma i själviska syften. Det är märkvärdigt så många religiösa människor det finns, när det är allmän sed att vara religiös, och märkvärdigt hur få, när det gäller försakelse och nedvärdering för religionens skull! Näja, i vår tid, så finns det ju de, som för att söka rehabilitera sig själva bedöma nästan alla kristna människor som fariséer. Just därför är det i allmänhet inte något förmånligt i vår tid att vara religiös, nämligen i denna världen.

3. De politiska fariséerna, om dem kunde man ju skriva en hel lång

avhandling eller en nutidsroman. Denna fariseism kräver endast rättigheter, men förkastar kravet på skyldigheter. Den kan inte korrigeras sig själv. I nutidens politik finns där för ingen erkänsla av egna fel. Jag läste en gång hänfulla uttjuter över en riksdagsman därför att han tog tillbaks vad han yttrat med förklaringen att han haft orätt — det var inte det orätta som klandrades, utan ärligheten.

Kanske fariséerspegeln i vår tid vore behövlig mer än någonsin, men det ser ut som vore han sönderslagen.

Ett stycke vibrerande liv

Med kurs på naturen

När en erfaren journalist som Gunnar Dalnäs isolerar sig från omvärlden på en lantgård i årtal för att skriva en bok frågar sig anmälaren, när han väger den lilla, komprimerade boken "Epok", i sin hand, vad författaren haft för syfte med sitt verk. Så mycket mer som han draperat det i grekisk toga — en stor del av Gunnar Dalnäs epos är avfattat på en modifierad hexameter. Han har i alla fall lyckats med att vad stilen beträffar kombinera det koncisa med det lättlästa.

Bokens tendens är för varje sanningssökare av påtagligt intresse: författaren siktar på ett klarläggande av den moderna vetenskapens dilemma! Vetenskapen är på väg att analysera sig själv till döds. Dalnäs efterlyser en befruktande och förnyande helhetssyn både på vår egen tillvaro och på vår världs relation till det omätliga universum:

I han försummat helhetens bästa för Era fumliga fingrar! I han låtit materien kväva den helige anden! I cyklotronerna sökten I svaret på livets gåta. Men tordens icke uttolka svaret: total förintelse!

En väsentlig del av "Epok" uppstår av återgivandet av en läkares dagbok. Kapitlet är skrivet på prosa och betitlat "En läkares be-känneelse". Denna dagbok, som på

en gång är en levande skildring och en skarp vidräkning med hela den slentrianmässiga läkekonsten av i dag, är enligt recensentens mening bokens tyngdpunkt.

I ett ögonblick av självvranskan skriver läkaren i dagboken: Borde vi inte schackra med våra patentmediciner på torgen i stället för att göra oss oätkomliga i den helgedom vi rest åt vår egen förträfflighet. Vad stod det på recepten för? I Invocationen? Jo, ett tecken som betydde I Guds namn. Vi hädare! Och vad betyder diagnos, det slitnaste ordet i vår ritual. Genom kunskap! Ett genomskådande av hela den sjuka kroppen. Och vad ser vi? Ett enda litet futtigt symtom! Som vi försöker bedöva med gift! . . .

Författarens gissel drabbar också våra dagars "konstnärer", som snart skriar högljuddare på sociala förmåner än någon annan "socialgrupp" men ställer allt mindre krav på sitt eget konstnärskap, vilken alltmer förfaller till sterila manér och schabloner.

Epok synes oss vara en stor bok — i ett litet format — och väl värd att läsa och begrunda.

Observer

Gunnar Dalnäs: EPOK. 104 sid. 8:50.

Humus – livets fundament

IV

Humusförstörelse för till kulturundergång

För att få det rätta perspektivet på vad som håller på att ske i vår egen tid då det gäller humusförintelse måste vi se bakåt i världshistorien. Vi finner då att de stora kulturernas undergång alltid i en eller annan bemärkelse hänger samman med att människan förintade förutsättningarna för den fruktbara myllans bevarande — som regel skedde detta främst ge-

nom förödande av skogen. Vi skall i korthet betrakta några av dessa historiska fakta vilka den officiella historieskrivningen föga intresserat sig för, eller ej begripit i hela deras ödesmättade omfattning.

Landet mellan floderna.

I landet mellan Eufrat och Tigris anser man att kulturen började utvecklas för c:a 10000 år sedan, Forskningarna omkring de hemlighetsfulla sumererna som byggde sin mäktiga kultur vid den Persiska golfen är ännu ej avslutade. Vi känner genom utgrävningar deras städer Ur och Eriddu, men dessa hade föregångare vars namn vi ej vet. Ned ifrån Kurdistans skogsklädda berg vältrade sig de båda floderna ned mot Persiska viken och förde med sig väldiga mängder av fruktbart slam som med tiden bildade ett delta som ej var mindre fruktbart än Nilens. Sumererna var jordbrukare och de hade en högt utvecklad kanalbyggnadskonst. I dessa av mäktiga träd skuggade kanaler samlade de vattnet från de årliga översvämningarna och bevarade så fuktigheten åt jorden under hela den heta sommaren. Efter sumererna kom kaldeerna. De övertog sumerernas kultur och förde den vidare. Staden Babylon låg bakom en väldig skyddsvall som varje år blev illa åtgågen av Eufrats vattenmassor och som ständigt underhölls av 1000-tals slavar. Och ut över låglandet spred sig ett nätverk av kanaler från staden ända till Eufrats mynning, glänsade smala vattenådror som underhölls av otaliga slavars händer. Otaliga palmer, fikonsträd, och annan växtlighet skuggade marken.

Men också på Tigris-sidan räckte sådana bevattningssystem ända upp till det assyriska höjdländet. Den berömda kanalen Nahrwan bevattnade hela området från Ninive till Nimrod. Den var ett under på den tiden och var i funktion i 3000 år.

Då kaldeernas kultur stod högst reglerade tre väldiga dammanlägg-

ningar flodernas hög- och lågvatten, De förband de båda floderna så att dessa hölls i jämvikt.

Efter kaldeerna kom många andra folk — men alla förstodo de att underhållet av bevattningsanläggningarna och tillvaratagandet av det fruktbara slammet från floderna var en grundförutsättning för folkets existens. Cyrus, världerövraren, tillät aldrig sina soldater att lämna ett skövat land bakom sig utan allt skulle bringas i sin ordning, åkrarna vårdas, kanalerna hållas i stånd.

Men så kom den stora mongolstormen. De vilda ryttarhorderna förintade själva roten till den främreasiatiska kulturen. Sedan dess ligger större delen av dessa områden öde. Ty dessa mongoliska nomadfolk förstörde skogen överallt var de drog fram. De hade en vidskeplig skräck för skogen. Endast på stäppen kände de sig säkra, fria. I skogen anade de en fiende bakom varje träd, i skogen var det omöjligt att snabbt som vinden jaga fram till anfall eller att hastigt fly undan. I skogen lurade andar och demoner. Mongolerna hatade skogen och därför brände de ned den överallt var de träffade på den. De levde av kött, mjölk och mjölkprodukter och av vilda örter. De behövde ej den odlade jorden. De hörde till steppen och därför förvandlade de till stepp alla de länder som de erövrade. När skogen var förstörd kom steppen — sedan öknen.

Centralasiens kultur.

Den som med skolad blick betraktar Centralasiens karta ser genast att det här ej är fråga om ursprungliga, utan om under relativt sen tid nybildade ökenområden. Detta har också bl. a., Sven Hedins forskningar i dessa områden bevisat. En gång låg blomstrande höga kulturer där nu Gobiöknen breder ut sitt tröstlösa sandhav. En gång utvecklade de mongoliska khotanfolken, som var jordbrukare, här en förvånadsvärd hög kultur där paradiskt blomstrande områden utbreddes sig runt stora handelsstäder om vilka ännu Marco Polo hörde häpnadsväckande ting berättas. Men på 200-talet e. Kr. kom en mongolstorm som förödde allt, raserade de konstrika bevattningsanläggningarna, brände ned skogarna av poppel och tamarisker och högg ned befolkningen. Sedan satte erosionen in, sanden kom. Nu måste man gräva djupt för att hitta spår av denna gångna kultur.

Men 5-10 m under sandhavet träffar man på ruiner av palats och karavanseraj, hus och begravningsplatser, där hittar man skärvor av underbar keramik, av konstfullt arbetad brons, skulpterade träbjälkar. Så gingo de under dessa kulturländer med sina praktfulla städer, Lou-Lan, Samarkand, Uzun Tati, och alla de andra vars namn endast den evigt susande ökenvinden ännu känner. Allt ifrån Persien till Lop-Nor finner man dessa mer eller mindre av sanden täckta vittnesbörd om hur en hög kultur gick under därför att skogen och vattenets livsmöjligheter förstördes.

Medelhavsländernas kulturer.

I antikens Grekland besjungen olivskogarna och de stora tempel-lundarna och det heter ännu på 600-talet före Kr. att Sicilien ej hade sin like som kornbodar. Men endast 1000 år senare klagar man över att ej längre något fruktbart land finnes och att ingen längre kan äta sig mätt. Hur hade detta hänt? Och vi vet hur i Bibeln Hermons och Libanons cedrar besjungen och hur Kanaans land var ett land som flöt av mjölk och honung. Nu ser dessa områden mera ut som ett månlandskap, Hur blev de sådana?

Att följa fenikiernas och puniers historia är här vägen till proble-mets lösning: Fenikierna det oförlikneliga krämarfolket i medelhavsbäcken gav nämligen startsignalen till förödelser. Vi vet att de bildade sina kolonier runt hela medelhavet. Från Tyrus och Sidon i öster till Spanien i väster var de tongivande inom handeln och behärskade den tidvis helt. Hos dem fanns ingen gemenskapskänsla med jord eller natur. Affär var affär. De lärde folken kring medelhavet att man får sin försörjning oberoende av vad jorden gav, bara man kunna sköta sina affärer. Det gällde endast att organisera export och import, att kunna utnyttja allt för affärer. Och så blev alla dessa medelhavsländer rika på guld, lyx, människor och möjligheter att göra goda affärer — men de förödde alla sin jord och främst sina skogar. Fenikier och punier var de första som fick ett maximalt behov av trä för sina handelsskepp. Överallt från Lakonien till Epirus — ja, t. o. m. i Atlas och Taurus började de skövla de uråldriga skogarna där förut vattnet hade sprungit fram i källor och floder, bevattande landet omkring sig. Men det var inte bara för skeppsbyggeriet de behövde trä, utan också för alla de industrier vilka — som alltid — följde krämarandan tätt i spåren. Man behövde mängder av träkol för tenn, koppar och silversmältning, för glasgjutning, för kokning av purpurnäcken, för framställning av växtfärger, växtsafter och rökelse, Den enorma hartzförbrukningen för framställande av rökelse och för konservering av vin betydde döden för massor av träd. Därtill kom så den

tilltagande get- och fåravel, vilken då, som nu, konsekvent förintade varje rest av skogen.

Överallt tog man, men hade ingen tanke på att ge naturen något tillbaka.

Alla runt medelhavet handlade med varandra, utplundrade sina länder, som blev allt hungrigare. Det blev allt svårare att anskaffa säd, olja, vin och slaktdjur alltefter-som det en gång så rika humuslagret nöttes bort. När Grekland, Balkan och den mindreasiatiska kusten hade helt utplundrats, när det inte längre där fanns några skogar, inga betesmarker — då slog man som en vampyr ned på Afrika, på det som outtömlig kornkammare ansedda Egypten och områdena framför Atlasbergen. Men då hade fenikiernas och puniernas världsrike redan gått under liksom de äkta helläniska folken och deras statsprincip. Som en symbol för undergången låg redan då Akropolis ensam naken på sin klippa. Borta var de heliga lundar som en gång susat omkring det — endast den kala ofruktbara sten-grunden var kvar. Och jordbävningarna som lade de en gång så ståtliga tempelbyggnaderna alltifrån Partenon till Baalbek i ruiner — de ekade blott som de sista dova slutkörerna i detta undergångens drama.

Hellas och Fenikien dog ej därför att nya ideer, uppfinningar, livsbegrepp eller folkbildningar trädde i de gamlas ställe. Utan de dog därför att deras kultur ej längre kunde hålla bestånd mot en allt förhärjande humusförintelse som de själva frambesvurit.

Det romerska imperiets öde.

Det har skrivits hela bibliotek om Roms uppkomst och undergång. Och ändå har historieskrivningen hittills ej framhävt det väsentligaste i dess undergångsdrama — nämligen detta, att det är obestriddt att det romerska världsrikes starka, hårda, och nyktert kloka mentalitet skulle kunnat överleva de påfrestningar som bragte det på fall, om det ej vid den kristna epokens början redan haft en fullkomligt utplundrad och ofruktbar jord.

Ty Rom hade följt de andra medelhavsländernas exempel — skildrat i förra avsnittet. Men i motsats till de andra folken som sökte att utvidga sina möjligheter till förstöring genom bildandet av handelskolonier, grep Rom till det våldsamma erövrandet av andra ännu fruktbara länder. Och dock förelåg vid Roms grundande de bästa förutsättningarna för en tillräcklig försörjning av ett stort folk. Överallt låg ett djupt humusskikt, ett arv från väldiga, ständigt gröna lövskogar, som en gång täckte det latinska området. Klimatet var tempererat och regnrikt. Appenninerna var från topp till fot täckta av skog. Men när skogarna högs ned började erosionen allt snabbare kläda av bergen deras skyd-

dande humusmatta och denna spolades med floderna ned över slätten. Och som alltid sker då vattendragens strandskugga tas bort, blev floderna här allt obändigare, förde med sig sand och sten som småningom lagrades av nere mot mynningsarna och stoppade igen dessa. Så uppkom översvämningar, fruktbart land begrovs under sand och morän och gjorde det ofruktbart. Flodernas vatten var ständigt så bemängt med detta erosionsgods att det var odrickbart. Så tvingades man bygga de väldiga vattenledningarna ända från Albanska bergen, dessa akvedukter som ännu fyller en sentida betraktare med beundran för de romerska väg- och vattenbyggarnas skicklighet. Men om man vet orsaken varför de måste byggas, då framstår de istället som monument över en ödesdiger okunnighet som förde till imperiets undergång. Ty orsaken till att de måste byggas, vilket slukade inkomsterna från hela provinser, var ju förintandet av skogarna och rovdriften med åkerjorden. Andra följder var klimatför-sämringen. Långa torkperioder inträdde. Man tvingades anlägga kanalsystem för bevattningen, vilka krävde en här av slavar för ständigt underhåll.

Trots att en del kloka män, t. ex. Virgilius, Cato d. ä. och Cicero insåg att man slagit in på en farlig väg och ständigt varnade, gick den ödesdigra utvecklingen vidare. Skördarna minskade år för år. Men man forsatte att utplåna skogarna. Floderna slammade allmer igen vid sina mynnningar, bildade träsk som bredde alltmer ut sig och gjorde stora områden oboeliga, inte minst p. g. a. de svärmar av malaria-myggen som härskade där. Efter regn stegrades översvämningarna till katastrofer, som bl. a. Virgilius skildrat, utan att han dock fattade sammanhanget mellan dessa och ödeläggandet av Appenninernas skogar.

Romarna behandlade f. ö. jorden med samma råa våldsamhet som sina slavar. Då man märkte att skördarna sedan blev allt mindre, slutade man odla den och övergick till får- och boskapshjordar som ej gjorde förhållandena bättre. Allt mera brödsäd måste införas utifrån, allt flera länder måste erövrats för att säkra Roms försörjning. Denna förbättrades ej av att 200 000 personer enbart i staden Rom hade fri brödsäd redan under Julius Caesar. Det var den fruktade s. k. pöbeln som ständigt måste ha "panemet cercencis" — "bröd och skådespel," för att hållas i schack. Konsuler och kejsare kunde begå vilka förbrytelser som helst endast de höll fingrarna borta från det som tillkom detta starka proletariat. Oförskämda, fräcka lata, ständigt beredda till uppror var dessa pöbelhopar en ständig fara för även den bästa regering. Snart förföll myndigheterna till att ej endast utdela säd, utan man inrättade särskilda bagerier och för-

Redaktör och ansvarig utgivare

HARRY BLOM

Adr. Box 634 — Stockholm 1

Tel. 67 14 94. Postgiro 5 29 99.

Utkommer med 7 nummer 1962.

Pren.-pris 5: 75

Småprat med läsekretsen

Väl mött igen. Det har hänt en hel del intressanta saker sedan vi träffades senast. Bl. a. har det hänt att vännerna fått uppleva ännu en födelsedag ute hos vår träge och trogne medarbetare Kyrkoherde emer. V. Vallberg. Det blev, som det brukar bli hos honom, en angenäm afton. Kyrkoherden var pigg som en mört. Han kunde denna gång förvåna sina vänner med att han fått ut ännu en bok. Även om denna inte innehåller så många sidor, så är den laddad. Det är rent märkvärdigt att en människa kan ha ett sådant minne vid dessa år. Att han inhämtat så mycket kunskap under livets gång är aktningvärt. Vilket som är mest att prisa får läsarna själva avgöra.

Då man frågar vännen Vallberg hur det står till, så får man svaret att det inte är som det har varit. Och med minnet är det inte så bra beställt, Nej visst, käre vän. Men om man vid 91 år har hälsa, krafter och minne som en 45-åring borde ha så får man nog vara nöjd ändå. Men visst är det förargligt.

Boken som jag syftar på är givetvis **Den okända människan**. Men det förstod Ni väl allesammans?

Dessutom har det hänt att fil. dr. **Tagc Lindbom**, chef för Arbetarrörelsens arkiv talade i radio i program 1 den 1 juli kl. 22.10—

delningscentraler för **bakat bröd** till pöbeln. Men då klagade denna över att brödet var för grovt, man ville ej ha "panis plebejus" d. v. s. bröd av grovt bröd med kli, utan man ville ha vitt bröd, "panis sili-genus."

Som en vampyr utsög staden och provinsen Rom imperiets övriga provinser. Under kejsar Augustus hade Egypten 8 miljoner invånare. För dessa måste de romerska soldaterna i Egypten, c:a 20 000 man, ständigt arbeta med bevattnings- och torrlägningsanläggningar för att ständigt öka åkerarealen. Rom beslagtogs nämligen för egen räkning mer än 1/5 av skörden. Egypten var helt enkelt en romersk slavnation utan rättigheter, Upproren avlöste också ständigt varandra. Men Rom kunde ej ge upp Egypten för sädens skull — alltså måste det betala brödet med soldater. Och oupphörligt gick galärerna i stora konvojer med olja, kött och säd från Egypten till Rom. Utplundrat, härtaget gick Egypten under som kulturnation.

O A

forts.

En del av våra läsare tycker att vi ägnat allför stort utrymme åt dessa artiklar. Men Red, anser att de äro så värdefulla och har ett så angeläget ärende att vi inte vill dra ut på tiden med offentliggörandet längre än som varit nödigt. Det är en bjudande plikt för alla som tagit del av dem att göra dem kända.

Red.

22.30 över ämnet: **Är demokrati en illusion?**, en kritisk betraktelse. Vi ha inte rätt att referera det här och det skulle f. ö. ta för mycket utrymme, men föredraget är värt ett bättre öde än att glömmas bort. Därför har jag velat omnämna det.

Halvdan Renling är en person som inte syntts så mycket i spalterna här, men desto mera avlastat Red. en del tidsödande göromål. Han har dock givit ut några böcker på Litteraturförlaget, som jag inte här skall göra reklam för. — Det blir föresten en ny i höst. Nej, det handlar i stället om att han är den som först fäste uppmärksamheten på **Neurosedynet** och dess följdverkningar. Detta i en insändare som tidningen **DAGEN** tog in. Sedan har han skrivit om detta och liknande medel och vivisektionen.

Det är mycket mer. Men det får vi komma till sedan.

I hälsokretsar här i staden talas om en ny dietform som man kan kalla "Den ballanserade dieten enl. prof. Ohsawa." Om den håller vad prof. Ohsawa lovade i ett föredrag i våras får jag anledning återkomma. Så har prof. Borgström, känd bl. a. genom föredrag i radio, talat om vattnet. Jag tror det var på Tekniska Högskolan. Tyvärr hade jag inte tid att gå dit. Men jag förmodar att han talade för döva öron, föranledd härtill av hur tyst det är omkring Günther Schwabs bok **Djävulsdansen**. Att det var värt att höra betvivlar säkert ingen som känner professors förkunnele.

Slut från Nybergsgatan,

Med vänlig hälsning

Redaktören

En sällsam historia från 1800-talet

Ur själslivets hemligheter

Ur en bok från förra hälften av 1800-talet lämna vi här ett kortfattat sammandrag av en ödesdiger levnadsväg genom själsstormar.

I en bondby i Schweiz växte en flicka upp. Vid fyra års ålder blev hennes mor sjuk, och då hon kände att hon skulle dö bad hon mycket för det lilla barnets välfärd. Flickan växte upp frisk och stark. På grund av ett dödsfall så lämnades flickan till en släktinggård att hjälpa till i hushållet. Men när hon varit där en tid, fick hon anfall, som tycks ha varit av epileptisk art. Hemkommen fortsatte dessa. Självtillskrev hon som orsak den myckna mängden av fläsk, blod- och leverkorv, som de hade ätit i den andra familjen.

Nu söktes läkare, hon skickades till brunnsorter, man anlidade kvacksalvare. Men den oupphörliga läkarbehandlingen, ofta med grova medel, försämrade hennes tillstånd ännu mer. Både hon själv och de andra inom familjen voro ivriga att bedja om hennes tillfrisknande. Till slut skedde ett under.

En dag, då hon sommaren 1817 satt i sin faders trädgård för vederkvickelse, tyckte hon sig se en vänlig ängel från himmelen, som visade henne i en syn till en trakt belägen någon halvmil därifrån. Vid kanten av skogen fanns en ört, av vars blad hon skulle tillreda ett te och dricka därav. Då skulle hon bli frisk. Hon orkade gå till angivna ställe, fann där den anvisade växten, som var *Verbascum lychnitis*, en art kungsljus (hos oss finnas ett par andra arter, som också användas som medicinväxter för hämorojer och tillsammans med hästhov vid lungsjukdomar). — Senare skulle hon enligt vad hon uppgav ytterligare tvänne gånger sett denna ängel, men då hade han ett svärd och visade henne fruktansvärda synner i framtiden, som hon dock ej ville i detaljer berätta för någon annan.

Nu inträdde ett snabbt tillfrisknande. Härvid skedde även stor psykisk förändring med henne. Hon började att vittna om Guds godhet och hjälp inför sina medmänniskor och predikade och vittnade, så att hon fick en stor makt över medmänniskor. Hon förmådde dem att övergiva lättsinniga nöjen, ytligt liv och tal, att i st. sjunga psalmer och andliga sånger, att riva sönder kortlekarna o. s. v.

Men snart förändrades åter hennes sjäsliv. Hon började "förhåva sig över de höga uppenbarelserna". Hon ansåg sig kallad att övergiva allt annat och ägna sig endast åt predikande. Sålunda vandrade hon jämte en syster och ett par andra unga kvinnor från ort till ort med sitt predikande. Efter ett och ett halvt år kommo de åter.

Med stor glädje mottogs helgonet av anförvanter och vänner. Nu hade hon emellertid kommit i ett exstatiskt tillstånd, där hon kom med de underligaste krav och förkunnelser. Det gällde att kunna dö för sin bekännelse, men än mer att kunna dö för andra människors frälsning. Till slut bröt dödspredikan ut i fullständigt vansinne. Hon sökte själv att döda människor. En av hennes anhängare lät sig dödas av profetissan. Hon fick även hjälp av någon likasinnad att själv bli dödad genom korsfästelse. En grov spik slogs igenom båda fötterna, som lagts över varann. Spikar slosgos genom händerna och armbågarna, vänstra sidan av bröstet genomstacks och slutligen krossades hennes huvud. Alltsammans enligt hennes egna föreskrifter. Vid varje slag hon fick yttrade hon: "Herren styrke din arm!" Här tycks föreligga ett fall av somnambulism. Epilepsi och detta tillstånd kunna lätt övergå i varandra. Såsom utlösande medel finner man hennes religiösa överspändhet och självupphöjelse. Man hör då och då vid religiösa väckelser företeelser motsvarande här skildrade. Vansinnet har då legat på lur, men den religiösa överspändheten och de höga inbillningarna — "överhöga apostlar" talar Paulus om — framkalla de för-

borgade anlagen. När den religiösa väckelsen driver in människor ensidigt i deras förborgade inre föreställningar och känslor, så frammanas lätt ett farligt själstillstånd.

Frenologiens försummelse - ett brott

Vi ha mycket att tacka vetenskapen för, men vi ha också anledning att göra många anklagelser mot densamma. Den har givit människorna många falska föreställningar och påtvingat oss villfarelser, den har också förnekat sanningar. Det är svårt att påvisa en enda större upptäckt, där icke dess första representanter ha blivit förhånade och förföljda. Det är nu 160 år sedan Gall började offentliggöra sina frenologiska upptäckter, men ännu äro dessa icke allmänt erkända, tvärtom åter förnekade mer än för några årtionden sedan. Under sådana förhållanden är det nödvändigt att om igen försvara och demonstrera frenologiens sanning och påvisa dess värde.

Hur många ha ej i skolor och vid sinnessjukhus fått onödigt lida och blivit felbehandlade, därför att lärare och psykiatriker inte haft förståelse för de frenologiska förutsättningarna. Men det är deras plikt att lära sig dessa. Här sitta massor av studerande och fullärda och "vetenskapa" på aldeles värdelösa saker. Här plågar man djur och människor med ovärdiga experiment, under det att man inte gitter att undersöka andra viktigare saker utan föredrar att helt enkelt förneka dem.

Bevisen för frenologiens riktighet äro övervälgande. I "Frenologisk Psykologi" har jag bl. a. redogjort för de tusenfaldiga experiment, som gjordes framför allt i England under hypnos. Ensamt dessa äro fullt tillräckliga att bevisa riktigheten av den frenologiska lokaliseringen. Självt har jag endast en sådan erfarenhet, men bara denna räcker långt som bevis. En kvinna hypnotiserades. Jag anmodade hypnotitören att lägga fingrarna på vänstra tinningen. Den hypnotiserade hade nämligen god sångröst och jag önskade att hon skulle sjunga. Men därav blev intet. Hon blev däremot mycket ivrig och yrkade på att hon skulle ha någonting, som en av de närvarande hade: "Ge mig det där, som jag skall ha. Får jag det där!" Jag grep i hast i fickan och fick upp en fällkniv. Med stor tillfredsställelse grep hon den och tryckte den mot bröstet och prisade den som var så snäll och gav henne den där. Men så tog hypnotisören bort fingrarna — med stort förakt återlämnade hon gåvan: "Han kan gärna få igen den där." — Hypnotisören hade flyttat fingrarna för långt baköver mot tinningen, där egdomssinnet är beläget, vilket jag icke hade observerat. Tankeöverföring är således i detta fall uteslutet.

Medicin på avvägar

Reaktionen börjar så sakteligen sätt in

Denna intressanta titel bär en bok som nyligen kommit ut på det tyska förlaget Kösel i München. Underrubriken är ej mindre intressväckande: Teknikens inbrott i medicinen. Författare är en i Tyskland känd läkare och erfaren psykiater som emellertid döljer sig under författarnamnet Thomas Regau. Låt mig redan från början säga att när man fått denna bok i sina händer lämnar man den ej innan det sista kapitlet är slut. Därpå börjar man omedelbart att på nytt repetera enskilda kapitel, och slutomdömet blir: när en sådan bok ännu kan skrivas, ges ut och det, som denna bok, i tre upplagor på ett år — då får man trots allt ej ge upp hoppet om mänsklig-heten. Vad handlar då boken om? Låt mig citera recensionen ur den schweiziska tidningen Die Tat: "Teknikens inbrott i läkekonsten, i vår värld och i vår tillvaro, angår oss alla. Uppgårelsen med de växande problemen deras ödeskaraktär och de uppfammande förhoppningarna blir lätt tillgänglig för läsaren genom den temperamentsfulle författarens levande framställning. Thomas Regau förenar naturvetenskaplig sakkunskap med humanistiskt vetande, ande och tanke. Boken är en kamp om människans levande själ i teknikens nivellerande, mekanistiskt-maskinella epok".

Och Peter Bamm säger i "Welt am Sonntag", Hamburg: "... Thomas Regau visar oss hur medicinen inbrott i läkekonsten har lyckats över hela linjen. Fysiken och kemien — vetenskaper, vars sorglösa och för ingen ansvariga forskning, har skapat grundvalarna för den moderna tekniken, är nu också basvetenskap för den moderna medicinen. Det kan alltså ej bli fråga

Om frenologien och strålningen har jag skrivit i ett särskilt kapitel i "Frenologisk Psykologi". Om frenologien och ögondiagnosen har jag skrivit i "Människokunskap", del I, sid. 177—196. Om mätningar av huvudet handlar det sista kap. i "Frenologisk Psykologi". Den som vill med sans och fördomsfritt genomgå dessa anvisningar skall med säkerhet finna riktigheten. Hos mig grunda de sig på 25—30 års undersökningar.

När det gäller förklaringar av själslivets yttringar står den allmänna psykologien och psykiatrin med tomma händer. Är det magen eller hjärtat eller levern eller njurarna eller vilka kroppsdelar, som framkalla dem? Eller är det hjärnan i allmänhet utan några särskilda centra? Allt detta har gissats, men alltsammans orimligheter. Det är först frenologien, som ger svar på frågorna.

V. V.

om att förhindra teknikens inbrott i medicinen, utan att se till att lösa de med detta inbrott uppdykande problemen. Så kommer denna bok med sin aggressiva och hänsynslösa polemik att framkalla lika mycket raseri och upprördhet som begeistrad bifall."

Låt mig återge några kapitelrubriker: Den oduglige Adam. Över jämvikten i naturen, Specialisten, Den perfekta patienten, Den standardiserade människan, Överbefolkningens strategier, Teknik och terapi...

Jag vill som ett smakprov återge ett avsnitt ur det sistnämnda kapitlet: "... , förr var det terapiens mål att för den enskilde patienten söka ett individuellt avpassat läkemedel. I dag söker den farmaceutiska industrien lämpliga patienter för sina färdiga patentmediciner. Varje nytt preparat som passerat reagensglaset och djurförsöken och blivit godkänt, blir till ett slags testmedel som den sjuke prövas med i kliniken. Den som inte tål preparatet får skylla sig själv. I de tekniska standardvarornas tidsålder är personlig egenart en straffbar lyx. Om nu ett större antal sjuka har klarat provet med gott medelresultat så är vägen öppen för preparatet. Det stannar nästan aldrig kvar inom det område för vilket det ursprungligen avsetts. Om det visar sig hjälpa vid reumatism, så är det kanske lämpligt att pröva det vid migrän, eller åderbräck eller cancer. Nya grupper av patienter testas. Och när det nya undermedlet gjort sin rond i huvudrollerna på klinikerna för inre medicin, så får det en eftersäsong ute på landsortsscenerna hos provinsialläkare och andra små specialister. Reklamen vilar inte innan det nya medlet är i allas mun och finns på instrumentbrädan hos långtradarna, i nervösa konstnärers atelje och i studentskans handväska. Har nu preparatet visat sig "värdefullt". d. v. s. inkomstbringande, så rationaliseras produktionen ytterligare och omsättningen stegras — inte i förhållande till ett verkligt behov, utan i relation till reklamen och den på konstlad väg stegrade medicinnarkomanien i vår tid. De medicinska forskarna världen över betar sig idag som en fisksvärm: allt efter det bete som industrien kastar åt dem, rusar hela stimmet än hit, än dit. Ock läkarens kompetens bedömes efter de nyaste specialmedel och apparater han använder. Symbolen för den tekniska medicinen är injektionssprutan. Den är ett tempots instrument. Organismen skall tvingas till snabba reaktioner och omedelbara omställningar, helandet blir en fråga om hastighet, ofta utan hänsyn till det normala läknings-

förloppet, Så är sprutan det ideala hjälpmedlet i en tid som inte ger varken läkaren eller den sjuke någon tid. Läkaren har ej tid för den enskilde patienten. Patienten har inte tid att vara sjuk, eftersom han då rycks ut ur produktionsapparaten och hans nyttoeffekt sjunker. Även oskyldiga störningar behandlas med aktiv teknik, med sprutor och strålar, där en god bädd och Don Quijote skulle räckt. Injektionsbehandlingen är mer till fromma för företagaren och sjukkasorna än för patienten. ... Under den sociala välfärds-kappen sticker bockfoten fram: det gäller att förhindra arbetsbortfall, ty den enskildes hälsa är en faktor i produktionsbalansen. Tabletter utdelas kilovis för att skydda de anställda för förkylningar. Det är det löpande bandets automatiska hälsotvång. "

Må detta räcka som en liten introduktion. Vi skall senare återkomma med en mera utförlig anmälan. Boken sluter värdigt upp i ledet vid sidan av Djävulsdansen, Den självhärliga människan, Medicinen i vår tids kris, m. fl.

A.

"De mänskliga rättigheterna"

Den enskilda människan har inga rättigheter. Hon är endast en del av kollektivet. Allas väl är den enskildes väl. Sådana satser följa de stora sammanslutningarna och statsdiktaturen i spåren. Ett dyrt pris ha tidens stora uppfinningar krävt.

Att försvara den enskilda människans rättigheter gent emot den uppväxande opersonliga statsmakten hade varit den stora politiska och religiösa uppgiften för nutidens släkte, men förgäves talade enskilda varnande röster. De drucknade i det stora nutidsbullret, i massans kolektivrop och maskinteknikens alltför snabba förvandling av tidsmiljön.

På ett förskräckligt, sant och levande sätt har Viktor Rydberg redan på 1870—80-talet på ett profetiskt sätt skildrat den tid, som höll på att framföras ur industrialismen, storföretag, trustväsende, jäktet efter rikedomar, och huru denna tid till slut skulle utmynna i ett statsvälde och tyranni utan like, omfattande hela världen. Dessa skildringar finna vi i "Grottesången", ett diktverk, som borde ha blivit känt som ett väckelserop vida omkring, men de sovande kunde ej väckas.

I den nämnda dikten framställs den penning- och makthungriga industrien under bilden av "Grottekvarnen". Denna kvarn kräver allt större arbetskrafter, även kvinnor

och barn måste in i trältjänsten och pressas till det yttersta:

"Större, större arbetsflock kräves för de ständigt tyngre, ständigt tyngre kvarnstensblock. Giv mig ock trälinnorna, som de äldre så de yngre! — — Grottekvarnen, ständigt tyngre, har behov av trälabarnen, även tioårs och yngre."

Men grottekvarnen blir en världsmakt och en statsmakt:

"När vår kvarn är viss om maten, trygg är staten, trygg, orubbelig din tron, trygg och strålade i ära är nu ock vår rena lära, Plutus-Mammons religion."

Statens intressen måste emellertid genomföras av dess representanter även om aldrig så hänsynslöst:

"Värst av hugg och slag det regnar, där man vacklar, där man segnar, Och likväl är ej sådan bödelssjäl Grymmare än mången annan. Angestsveit på fogdepannan! Fogden ock är Grottes träl. Mins: för honom valet gäller: statens högsta ära eller nödgas draga dagen lång, likt hans offer, Grottes sång, tills han dignar och ihjäl-trampas under hälarne av de andra trälarne."

Det är tydligt att det var den engelska textilindustrin, som Rydberg hade i tankarna, då han drog in barnen och kvinnorna i slaveriet; men från denna utgångspunkt fördes han över till framtiden, då de marxistiska lärorna fullbordat stats-socialismen:

Förkunna högt, fanfar, från bygd till bygd befrielsen från Kristusreligionen, som gjorde dygd till blygd och blygd till dygd — som var ett hinder för evolutionen — — Hon föll, och världen andas friare, alltsedan Mammon sände siare, som givit kraft åt vad de fleste tänkte, men fegt i hjärtats tysta djup försänkte. Ljud högt, fanfar, för dessa siare, för dessa själarnas befriare, som hävdad käckt åt människonaturen den rätt, som dittills förbehölls åt djuren."

De fyra evangelierna och andra evangelier

Ett stort historiskt problem

De fyra evangelierna äro författade i den ordningsföljd, i vilken de befinnas i vårt nuvarande Nya testamente. Det finns en uppgift från tiden omkr. år 150 av Ireneus, lärjunge till Polykarpus, som var lärjunge till apostoln Johannes, beträffande de fyra evangeliernas tillkomst. Detta återgives av Eusebius i hans kyrkohistoria (omkr. år 300) och är av följande lydelse: "Först skrev Matteus sitt ev. för dem som äro hebreer. Därefter författade Markus sitt, då han var med Petrus i Rom (såsom tolk). Därefter författade Lukas sitt ev. samt slutligen Johannes, lärjungen, som låg vid Jesu bröst, sitt evangelium."

År 52 reste Tomas den judiska handelsvägen ned till Sydindien. Han verkade där såsom missionär, grundlade en kristen församling, varav lämningar finnas än i dag (tomaskristna). Han efterföljdes av sin medlärjunge Bartolomeus såsom medarbetare. Omkr. år 190 kom en missionär vid namn Pantainos till denna trakt. Till sin förvåning fann han där Matt. ev. på hebreiska. Nu kan man fråga: Var det Tomas eller Bartolomeus, som medfört detta? Med sannolikhet endera av dem. Var det Tomas, så skulle Matt. ev. ha författats senast första åren av 50-talet. Det kan mycket väl vara författat redan på 40-talet. Enligt en uppgift skulle Matteus ha nedskrivit "Jesu ord". När nedskrev han dessa? Det kan ha skett redan under den tid, då han vandrade med Jesus. Läsa vi den underbara bergspredikan (Matt. 5—7) eller Jesu liknelser i kap. 13, så möter oss så levande ord att man får ett intryck av en omedelbar nedskrivning eller sammanfattning.

Med avseende på tiden för Mark. ev. ha vi en säker uppgift, det skrevs, när han var med Petrus i Rom, d. v. s. de första åren av 60-talet. Men när författades Lukas ev.? Med allra största sannolikhet, då han i Rom väntade på behandlingen av Pauli sak. Men tiden gick, och den majestätliga tågordningen var mycket långsam. Paulus satt alltjämt i fängelse och väntade på en slutlig dom. Under tiden skriver Lukas till sin käre vän Teofilus först en bok om Jesu liv. Materialet till denna bok hade han fått dels genom muntliga berättelser från personer, som varit med Jesus, dels från redan befintliga skrifter (trol. Mark. och Matt. ev.)

Månad efter månad gick, Paulus blev ej frigiven. Då fortsätter Lukas att skriva om den kristna församlingens historia under de första åren efter Jesu bortgång, särskilt om Pauli missionsresor, i vilka han själv deltagit. Apg. slutar också med Pauli fångenskap i Rom. Detta

anses av somliga vara ett säkert kännetecken på att Lukas skrifter blivit författade såsom nyss är beskrivet. Andra mena, huru på ytterst svaga grunder, att det skall vara författat senare. Den som liberal teolog förkättrade Harnack hyser dock samma åsikt som jag här förfäktat. (Han var kritisk mot G. T.)

För omkring 30 år sedan återfanns i Egypten de fyra ev. i en avskrift från tiden omkr. 150. Detta är den äldsta upplaga, som vi hava av dessa. I denna finns inga nämnvärda avvikelser från de nuvarande.

Under åren 90—150 avfattades ett antal skrifter, som sammanförda kallas "De Apostoliska Fädernas Skrifter." I dessa lämnas mer än 100 citat från det Nya Testamentets skrifter, så som vi nu hava det, intet enda från något annat evangelium. Detta är ju det klaraste tecken på att dessa skrifter redan från början voro kända och erkända såsom apostoliska och trovärdiga samt att några andra evangelier av värde ej förefunnos.

Jämte förut anförda skäl för Nya Testamentets historiska värde finnas även flera andra, men jag anser de anförda räcka till för varje oförvillat omdöme.

Under den första kristna tiden författades jämväl ett antal skrifter, som också kallades "evangelier". Men dessa äro skrivna några årtionden senare än de apostoliska skrifterna. Dessa skrifter voro aldrig allmänt erkända utan upptagna endast inom smärre kretsar. Huru medveten man var om skillnaden mellan dessa och de ursprungliga framgår bl. a. därav att då man gjorde en sammanfattande främställning av Jesu liv använde man sig endast av de fyra evangelierna. (Diatessaron). I boken Kristendomens Forntid, Nutid och Framtid, sid. 29 ff. har jag närmare redogjort för dessa evangelier.

För ett par årtionden sedan fann man i Egypten ett av dessa s. k. falska evangelier nämligen Tomas-evangeliet. Detta var översatt till koptiska språket. För omkring tre år sedan åhörde jag tillsammans med lektor Törngren ett föredrag av den person, som höll på att översätta denna skrift till engelska och tyska. Han anförde därvid nio exempel på de 114 Jesusord, som skulle finnas i denna skrift. Jag tänkte, när jag hörde dessa. Dessa har han väl utvalt såsom de starkaste exemplen. Men i så fall, tänkte jag, äro antagligen de övriga orden av samma beskaffenhet. Dessa ex. gävo nämligen icke intrycket av direkta Jesuord utan att vara omskrivningar av ord, som vi redan äga i ev. Lek-

tor Törngren tycktes vara av samma mening. Någon tid därefter läste jag åter några sådana ord i en tidning. De gävo samma intryck.

Sedermera har jag läst en på Diakonistyrelsen utgiven bok av en specialsakkunnig person. Därvid har jag ytterligare bestyrkts i min uppfattning. Därjämte tillkommer ett nytt moment i detta evangelium, som är av allra största betydelse. I detta finnes nämligen gnostiska inslag. Därmed kan även fastslås att den är skriven tidigast omkr. mitten av det andra årh. Det vore för vidlyftigt att närmare ingå på denna sak, men man har anledning att antaga att övriga framdeles författade evangelier voro av någon motsvarande natur. Men man måste fråga, varför evangeliet fått sitt namn efter aposteln Tomas. Här har man ingenting annat att tillgå än några subjektiva gissningar. Jag skall försöka med några sådana.

Antag, att aposteln Tomas berättat om Jesu liv och ord för någon av sina lärjungar. Denne har åter haft andra lärjungar, och någon har i tredje led mottagit dessa muntliga meddelanden. Med tillhjälp av dessa berättelser jämte de fyra ev. has han konstruerat sitt ev. med inslag av sina privata gnostiska idéer.

Vad gnosticismen beträffar, vore det för vidlyftigt att här ingå i detaljer. Men den skarpaste motsättningen mellan gnosticism och kristendom bestod däri att den förra lärde att människan löstes ur "Demiurgens bojar" genom en "högre kunskap" (vunnen genom extas etc.) och kristendomen däremot lärde att frälsningen vinnes endast genom den oskrymtade tron på Jesus Kristus såsom Guds uppenbarelse och evangeliets andliga väg.

Inför de starka argument, som i det föregående anförts, bör man kanske även omnämna en del försök, som under senare tider gjorts särskilt av judiska författare att tillintetgöra trovärdigheten av kristendomens ursprung genom evangelierna. Ett sådant gjordes av språkforskaren Rieger vid slutet av förra århundradet, då han sökte att konstruera fram de evangeliska berättelserna ur mysteriesamfunden. Ett annat försök gjordes av den marxistiska dogmatismens utformare Kautsky, som sökte att konstruera fram evangeliernas ursprung ur slavernas liv i Rom. Dessa fantasier sökte han bekräfta genom marxismens materialistiska historieuppfattning. Eller genom Georg Brandes och andra med honom, som gjort det halsbrytande försöket att bevisa att Jesus aldrig funnits. Den senaste läran tycks ha fått den största spridningen, då det enligt uppgift läres i skolorna i Östblocket att Jesus aldrig existerat.

Om Jesus på min vandringsstig
Ditt dyra ord ej leder mig Min själ
av natt omgives, Och mitt begär
likt böljan är, Som utav vådret
drives.

En siare talar

Ofta sammanställes tilltagande ålder med avtagande själslig och kroppslig vitalitet. Men författaren till den nyligen på Litteraturförlaget utkomna boken Den okända människan — ett psykologiskt drama i tre akter — visar på ett övertygande sätt att motsatsen kan vara ett faktum. Nyss har författaren fyllt 91 år men sällan — ens i sin yngre produktion — när Viktor Vallberg längre än i denna senaste bok i tankens klarhet, i logisk skärpa, i visionär utblick över för de flesta okänt land. Positivt kritiskt granskar han vår moderna officiella själsvetenskap allt ifrån religiös s. k. själavård till s. k. djupanalys. Överallt finner han och påvisar hur man tappat bort det väsentligaste — det viktigaste, nämligen detta: Människan är en andlig varelse, en andevarelse, med andligt ursprung och andlig bestämmande och varje siag av människokunskap som förbiser eller nonchalerar detta faktum kommer med naturlagens nödvändighet att hamna vid sidan om, hamna i villfarelse och halvsanningar.

De rika citaten ur mångfalden av litteratur röjer författarens omfattande studier av sitt ämne alltifrån forntid till nutid men där finnes också klart uttryckt den egna erfarenheten av praktisk och ömsint människobehandling. Så blir denna bok till en trygg vägvisare och erfaren ledsagare på vägen till verklig människokunskap och den placerar sig värdigt och klart lysande i raden av de fyrbåkar som den store människovännen och människokännaren Viktor Vallberg tänt i en mörk och orolig tidsålder till ledning för de människor som ej känner sig hemma på den materialistiska världsbildens allfarväg och till väckelse för dem som tror sig vandra mot målet men går vilse i dimman. Ingen har råd att undvara den boken,

A.

★

Även de minsta vedervärdigheter, de må utgå från människor eller ting, kunna svälla upp till vidunderligheter, som alldeles bringa en ur fattningen, om man håller på att ruva över dem, måla ut dem i grälla färger och förstora deras mått.

Schopenhauer i "Paränesen und Maximen".

Men av ditt evangelium. Går ljust upp på mörkrets rum. Vid denna morgonstjärna. Ditt råd jag ser, Din nåd tillber. Och gör Din vilja gärna. (Ps. 180)

V. Vallberg.

Förnekaren blir häpen

Ett exempel på sanndröm.

I "Blätter aus Prevorst" berättas följande, som här återges i sammandragen form.

En kvinna hade redan som barn kommit i tillstånd av klärvoajans eller trans. Hon hade därvid förut sagt vilka, som skulle komma på besök, svarade på föräldrarnas tankar innan de sagt ut dem, påstod sig se andar m. m. Hon hade även drömmar, som visade sig vara sanndrömmar.

Sedan hon var äldre och gift, så fortsatte hennes gåva. En gång berättade hon för sin man om en dröm hon hade haft på natten och som stod klar för henne ända in i detaljer. "Jag tyckte jag for med dig till en för mig okänd stad" (hon beskrev så staden och hennes man kände igen den som Zürich i Schweiz), "du förde mig in i ett hus, där den nedersta trappuppgången uppför och ned var fullhängd med porträtt, som jag kände sympatier för."

"De som bodde i den andra våningen mottogo oss på det hjärtligaste. Vi åto middag där. Härefter gjorde vi alla sällskap ut och vandrade på en vall, varifrån vi hade en härlig utsikt över sjön. Ett gammalt fruntimmer satt på en bänk och försökte att lyfta upp en vedbörd på ryggen, men det tycktes bli svårt för henne. Jag ville be dig att hjälpa henne, men då kom en välklädd herre i vita silkesstrumpor och gjorde henne den tjänsten. Då vaknade jag."

Hennes man tycktes ej närmare fästa sig vid drömmen, men efter ett par veckor frågade han henne om hon inte ville följa honom till Zürich. Han skulle då fara dit, och hon hade ju önskat att få se staden.

"När vi nu foro uteden, så menade min fru", omtalade mannen, "med förvåning, att hon hade ju sett detta förut (i drömmen, som hon omtalat), hon kunde även säga hur nästa hus skulle se ut." Så fortgick det, allt var av henne känt och upplevat förut. När de stego in i den för henne okända familjen, så blev hon stående likblek av förvåning. Även dessa personer hade hon sett ett par veckor förut i drömmen.

De blevo kvarbjudna hos familjen över middag. Under middagen omtalade mannen vad hans hustru hade drömt. Efter middagen tog husets värd den besökande avsides och förebrädde honom att han hade blottställt sin hustru såsom om hon vore vidskeplig och hade sjukliga föreställningar, ty sådant där om drömmar vore ju endast skrock.

Kvinnans man påpekade att drömmen hade ju hittills gått i uppfyllelse och dagen är ju inte slut än. Så gingo de ut att se omgivningen och kommo just till den vall, som kvinnan sett dem spatsera på. Och så utropade hon. "Nej, men se där

den gamla kvinnan, som jag såg. Jag skulle be dig gå ner och hjälpa henne, om jag inte hade drömt om att en annan gjorde det" — och så kom mannen i silkesstrumporna alldeles som i drömmen.

Den förnekande herren stod som ett frågetecken och så utbrast han: "Förvånansvärt! Något sånt hade jag inte kunnat tänka mig." Kanske någon av dem som läser detta måste utropa detsamma?

Håna icke varningen!

I en stad i södra Frankrike blev en av magistratspersonerna oroad en natt av en egendomlig dröm. Han såg en småväxt man komma in, väcka honom och säga några ord på ett främmande språk. Den drömmande vaknar upp och trodde det var en vanlig dröm, somnar strax in ånyo. Men återigen kommer mannen, talar samma ord, driver upp honom ur sängen. Drömmaren stiger upp, skriver ner vad han hör på ett papper och går åter till sängs. Om morgonen ser han papperet på bordet, där han skrivit något under natten, varom han nu knappast har något minne. Han ser att han skrivit något på ett främmande språk, som han inte själv förstår. Han vänder sig därför till en lärd vän, som finner att han skrivit arabiska. Skriften uppmanar honom att utan dröjsmål lämna huset, eljest kommer han att begravas under dess ruiner.

Mannen ifråga tar varning. Han tror på dess verklighet, men de andra husets gäster, som han meddelat drömmen, hade skrattat åt densamma. Inom endast ett par dagar störtade huset samman och flera personer omkommo.

Det följande är ett exempel på hur en person lydde en uppenbarelse. En under förra seklet i Erfurt bemärkt person Apfelstadt förlorade sin far, då han var sexton år. Fadern hade hastigt insjuknat och dött. Han hade varit uppbördsman och var nu redovisningsskyldig för en större summa. Hela kvarlåtenskapen skulle knappast förslå att täcka denna fordran. I denna stora nöd hade gossen i sin oro lagt sig en kväll. Som han insomnat syntes honom fadern, förde honom till rådhuset och visade honom ett ställe, där en liten låda stod med såväl pengarna som redovisning av dessa.

Gossen var visserligen förvirrad av drömmen och det var ingen lätt sak för honom att gå till sessionsalen och där hämta en låda, som kanske inte fanns. Men han lydde drömmen. Rådsherrarna stirrade på gossen, som kom in, gick fram genom den sal han aldrig i vaket tillstånd sett och hämtade utan tvekan lådan direkt, som om han själv hade lagt dit den och vetat var han ställt den. Men gossen skyndade

hem till sin moder och båda tackade Gud för den hjälp de erhållit genom den bortgångne fadern, som dock ej var längre borta än att han kunde giva dem en uppenbarelse och hjälp.

En person vid namn Münch berättar en händelse, som skett under förra århundradet i Irland och England. En man på Irland hade en vän, som besökte England. Till denna vän skrev han på grund av en dröm, att han skulle icke fara ut någon kväll, ty då kunde han bli utsatt för rövare. Han hade nämligen drömt att de båda redo på en väg, varvid de blevo anfallna av två rövare vilkas utseende och klädsel han noga iakttagit och beskrev. Men vännen som fått brevet brydde sig inte om varningen utan red ut om kvällen, blev plundrad och mördad av tvänne personer, som snart blevo återfunna på grund av den beskrivning, som den drömmande gjort.

En fråga uppkommer: Varför är det just i drömmen som dylika uppenbarelser komma? Svaret ligger väl nära till hands, nämligen att våra yttre sinnen då äro avkopplade, så att våra "skyddsandar" lättare kunna påverka vårt själsliv, liksom också våra egna inre sinnen ha möjligheter som den yttre verksamheten utestänger eller hindrar. Men det är dock inte endast i drömmen som dylika syner, ord, meddelanden förekomma. Det sker under stundom även under dagen i vaket tillstånd.

Semmelweis — en vetenskapens martyr

Gå vi tillbaka några årtionden eller något århundrade, så möter oss mycket, som människor i allmänhet glömt bort. Hur många känner väl till, hur det var på barnbördshusen för hundra år sen? Några siffror må säga det. Av barnaföderskor, som kommo in på sjukhusen, dogo i allmänhet var fjärde eller var tredje i barnsängsfeber. Det var hemska dagar för en blivande moder att komma dit och för de hemmavarande, då husmodern fördes dit. Varpå denna stora dödlighet berodde var det ingen som begrep.

Äntligen var det dock en man, som upptäckte orsaken och som kämpade för att även andra läkare skulle komma till insikt därom. Men detta blev den mannens stora livstragedi. Mannen, som gjorde upptäckten, var en ung österrikisk läkare vid namn Semmelweis. Denne erhöi i februari 1846 en plats som assistent i en klinik, ledd av en professor Klein. Vid denna klinik tjänstgjorde även studenter. Dödligheten hos kvinnorna var i denna klinik särdeles hög. Den unge S. hade hjärtat på rätta stället, han led och plågades av de ständiga dödsfallen. Han sökte efter orsakerna. Han jämförde att vid en annan klinik, där barnmorskor tjänstgjorde, var dödligheten mindre. Han va-

kade över de sjuka om nätterna. Och hur han nu forskade och tänkte, så närmade han sig alltmer orsaken. Han sökte den däri, att läkarna och studenterna ej tvättade händerna. Till slut införde han på eget bevåg handtvagnings på kliniken. Då professorn kom underfund med detta, angrep han Semmelweis och befallde bort med "denna dumhet". Redan förut hade han fattat ovilja mot den begåvade, ömhjärtade och självständiga unge mannen. Semmelweis, som var av ett känsligt temperament, reagerade emellertid starkt mot den sista kränkningen. Detta hade till följd att W. bortvisades från kliniken. Att sedan i detaljer följa alla trakasserier, all förföljelse mot S. bleve alltför vidlyftigt. Till slut erhöi han dock sin egen klinik. Där tillämpades desinfektion. Där sjönk dödligheten ned till ett minimum. Men så mycket större blev nu avunden och hämndlystnaden mot S. Det gick så långt att mot S. fientliga läkare och kandidater med avsikt införde smitta i hans sjukhus. I umgänge, i tal, i skrift förföljdes S. Till slut började hans själsliv svikta. Han kunde ej sova om nätterna. Han började att i vaket tillstånd se sina förföljare, disputerade med dem, i häftighet angripa dem — han hade drivits in i vansinnet.

Vi förstå, vad det skulle vara: se barnsängskvinnorna dö i hundratals tusental, själv veta att man funnit orsaken och botemedlet, ha emot sig nästan hela samtidens läkarkår och officiella läkarvetenskap, utsätas för hån och förföljelse i sitt yrke. Hur många skulle ha stått ut med det!

Några månader efter förlusten av förståndet dog Semmelweis, som under tre veckor legat i omelvetenhet och omtöckning, den 13 augusti 1865.

Ännu många år efter hans död sökte hans fiender att förhindra erkännandet av hans upptäckt och hans verk.

Sent omsider satte man hans bild på hans grav med gravskriften: "Mödrarnas och de nyföddas räddare och beskyddare". — Människovärlden har varit sig lik under alla tider.

★

Ett kraftigt språk, som är utflödet av djup övertygelse eller sårad rättskänsla visar sig ofta vara nödvändigt för att skaffa sig gehör hos en bedragen människomassa. Ty liksom man måste anropa en djupt sovande starkt för att föra honom till medvetande, så behövs det ofta skarpa ord för att återuppväcka det insomnade sunda människoförståndet och känslan för moral och rättfärdighet eller för att tillbakavisa den påträngliga självhävdelsen.

Greve Zedtwitz.

★

Visheten är den främsta grunden till lyckan.

Sophokles.

Författaren

Viktor Vallberg

har en betydande produktion bakom sig. Över 50-talet böcker har utkommit varav de flesta numera äro oåtkomliga och många i det närmaste slut. En stor del har utgivits å vårt förlag. Bland dem som finns kvar nämna vi här några. Urvalet visar hans mångsidiga begåvning.

Gamla och nya vägar till

MÄNNISKOKUNSKAP

Del 1 hft. 8: 50, inb. 11: 50

Del 2 hft. 8: 50, inb. 11: 50

I detta stora verk om människan som omfattar över 800 sid. ger förf. "ett helt universitet av vetande" skrev kyrkoh. Granberg. En annan skribent: "Vad som gör denna bok så rik är, att en livets lärjunge talar däri." — "Som den sanna forskare förf. är aktar han sig för vittgående slutstaser och ställer en sund gräns mot vidskepligheten, fantasieriet, kvacksalveriet och den sensationella dumma nyfikenheten..."

KRISTENDOMENS FORNTID — NUTID — FRAMTID. Hft. 7: 50

"Vallbergs säregna författarskap är värt att bli känt"

Biskop Torsten Bohlin

KAN MÄNNISKOSLÄKTET FORTLEVA? Hft. 2: 50

KAN MÄNNISKAN ÄGA FÖRUTTILLVARO? Hft. 3: —

FRENOLOGIS KPSYKOLOGI Hft. 3: —

MATERIALISMENS ÖVERVINNANDE Hft. 1: 50

DEN ETERISKA STRÄLNINGEN Hft. 3: —

MYSTIK OCH REALISM Hft. 2: —

INTELLIGENSMÄTNINGAR OCH TID SPEJLINGAR Hft. 4: 50

Dessa tre sist nämnda utgör tillsammans med några kapitel i **Människokunskap** en en ganska god orientering i mysteriet pendel och slagruta.

Tandrotan Hft. 1: —

En redogörelse för V:s uppfattning om dess uppkomst och utbredning.

Lappmarkens själ Inb. 12: 50

Här möter oss vandrarpåstens upplevelser, minnen och stämningar, i helg och söcken bland folket "vid vägarnas slut i vardandets land" under sekelskiftets första år. Rikt bildmaterial. Snart slut.

V. har medverkat i **SEKLET** sedan dess början, alltid några artiklar finns i varje nr. Alla nr finns ännu kvar. Kr. 10: 50 är priset för samtliga årg. 1954—1960.

På sin 88-årsdag kunde han överlämna den färdiga översättningen å Günther Schwabs "**Djävulsdansen**". Ett jättearbete var utfört av en man i den åldern. Arbetet låg honom varmt om hjärtat och var angeläget vid gränsen till människosläktets ödestimma.

Sista tillfället

Vi ha endast ett fåtal ex. kvar av följande böcker. Den som vill ha ett ex. innan det är försent må rekvirera i dag.

Poul Thorsen:

HYPNOSEN I MÄNSKLIGHETENS TJÄNST. En allsidig framställning om hypnosens användbarhet och möjligheter. Ett stort bildmaterial. 10: —

MÄNNISKANS OKÄNDA KRAFTER

En ingående redogörelse för olika psykiska fenomen. 10: —

G. Gustafsson:

EUROPAS FRAMTID ENLIGT NOSTRADAMUS. 15: —

George Lindsay Johnson

DET STORA PROBLEMET.

Bevismaterial kring ett liv efter detta i kritisk belysning.

Genom en vetenskaplig, skarp-sinnig och kritisk granskning av ett överväldigande parapsykiskt material lämnar förf. starka bevis för livets kontinuitet.

12: 50, inb. 16: —

Haraldur Nielsson

f. professor i teologi vid Islands universitet,

KYRKAN OCH DEN PSYKISKA FORSKNINGEN.

Förf. ger en intressant framställning om hur det berömda mediet **Indridi Indridasson** utvecklades från "bordet" till de högsta former av fenomen.

4: 50, inb. 8: 50

NYA BÖCKER

DEN OKÄNDA MÄNNISKAN

Ett psykologiskt drama i tre akter

av Viktor Vallberg

Detta är det senaste tillskottet i den vitale författarens produktion. De tre akterna har följande rubriker: Nutidspsykologi — Saklighetens psykologi — Från vetenskap till personligt deltagande. Dessutom har tillkommit: Den kristna eller den vetenskapliga vägen? Eller — kunna de förenas?

3: —

Av samme förf. föreligger tre duplicerade skrifter:

Konsten att läsa bibeln 13 sid. 3: —

Människan 7 sid. 2: 50

Rapsodi över Aniara Hft. 33 sid. 12: —

En intressant sammanställning av Harry Martinsson diktverk. Verkligen värd att äga.

DET EVIGA NUET

av fil. lic. Alfred Svanqvist.

"Ett parapsykologiskt drama av väldig kraft".

SÄLLSAMMA PSYKISKA FENOMEN, väl bestyrkta av omdömesgilla observatörer och forskare, bekräftar tillvaron av ett existensplan bortom våra invanda föreställningar om tid och rum. Man får en vidgad syn på den andliga verkligheten och ett värdefullt bidrag till vår kunskap om livet efter detta. Människans förmåga att under vissa betingelser skåda framåt och bakåt i tiden — "prekognition" och "rekognition" — samt att tillfälligt lämna kroppen vid "ekskursioner" och "transportation" framlägges bl. a. som bevismaterial för existensen av en övervärld och de krafter som verkar i den, vilka stundom slår över till oss.

8: 75.

"SKILSMÄSSOPROBLEMET"

Vad denna bok behandlar angår var och en. Det är inget mindre än familjelivets vara eller icke vara det gäller. Ty alla äktenskap berörs av de nya lagstiftningarna i en omfattning man knappast drömt om. Boken är icke bara ett typiskt debattinlägg utan en brandfackla, som kommer att få läsaren att vakna och gnugga sig i ögonen. Vill Ni ha ett exemplar av första upplagan — skicka då in Er beställning omedelbart.

9: 50.

DJÄVULSDANSEN

en stark nutidsroman

Aldrig förr har mänskligheten varit så hårt pressad av en mängd livsviktiga frågor som i vår tid. I Günther Schwabs roman "**Djävulsdansen**" diskuteras dessa frågor av fyra moderna unga människor: den amerikanske journalisten Bob Harding, den tyske teknikern Alfred Groot, den svenske författaren Sten Stolpe och den unga franska läkaren Rolanda. Då de ej kan enas om svaret och då de ej heller kan finna vägen till Gud beslutar de att intervjua djävulen. De finner honom i 82:a våningen i en skyskrapa som en modern direktör — världens herre. Fullt medveten om sin oangripbara makt låter djävulen avdelningscheferna i sitt förintelseministerium marschera fram och i ord, bild och ton berätta vad de uträttat under de senaste 5, 100 eller 1000 åren för att förintat mänskligheten. För den sökande och för den som ännu kan tro, kommer denna Günther Schwabs' roman att betyda en glimt av ljus i vår tids andliga dimbildning — en klar vägvisare i den hektiska förvirring och den krampartade självhärligheten — den är på samma gång en stoppsignal och ett löfte.

Boken är nu utgiven även i Polen. Förut fanns den på tyska och holländska. Även i Finland överväger man en utgåva.

Hft. 26: 50. Inb. 31: 50.

LITTERATURFÖRLAGET

Box 634 - STOCKHOLM

BUSHIDO

Japanernas system

Bushido är en bok för alla som vill något här i livet, för den som vill bli en god försäljare, för den som vill vinna vänner och för den som vill komma ur sin ensamhet, för den som vill ha sin hälsa kvar. Det är en bok för läraren som vill ha sina elever med sig och för företagsledaren lika väl som för arbetaren. Bushido är en japansk yoga omsatt i västerländsk miljö. I Amerika tog den sig uttryck i Nytankrörelsen. Bushido ger alla någonting väsentligt.

4: 50

EPOK

av Gunnar Dalnäs

Boken har fyra kapitelrubriker: Med kurs på — En läkares bekännelse — Eremiten vid havet — Den vises världsbild. Utan att vilja undanskymma det övriga innehållet må "En läkares bekännelse" dra uppmärksamheten till sig.

Läs och känn rytmen! Efter en stund måste Du bli intresserad. Kanske läser Du prologen till en ny epok,

8: 50

Reformboden kommer till Er!

Naturens egna hälsomedel

VETEGRODDOLJA

Vetegroddoljan har på få år blivit välkänd, huvudsakligen på grund av dess rikedom på E-vitamin. Vi känner inte till något naturligt näringsmedel som i E-vitaminhalt ens kommer i närheten av denna olja.

Det lär behövas mängder vete för att få blott en enda liter av denna dyrbara olja. Därav kan man förstå vilken koncentration av verksamma beståndsdelar som finns i vetegroddoljan.

En matsked vetegroddolja dagligen är i regel den lämpligaste mängden att ta in. Man bör inta oljan som den är eller också som salladsås eller blandad med grönsaker.

Dr Ritter's Vetegroddolja

Flaska om 100 ccm 11: 95
Flaska om 250 ccm 25: 85
(vetegrodd-oljekapslar) av ren naturbevarad, från kärnfärskt vete kallpressad vetegroddolja.
Ask om 100 st. 10: 80

VITAMIN E-kapslar "Extracta"

Bevisen för att vår föda är för fattig på vitamin E hopar sig. En del störningar i hjärtat och blodomlopp förorsakas av brist på vitamin E. Vår bästa naturliga källa för vitamin E är vetegroddolja.

Pr ask 50 st. 5: 40

PRISER A POLLEN

Cernelle pollendragéer:

Rär om 30 st. 3: 10
Burk " 100 " 9: 30
" " 250 " 20: 20
" " 500 " 39: 50
" " 1000 " 74: 40
Polisan med gelée royale 8: 50

Cernident benmjölstablett med pollen och ad-vitamin.

Burk om 75 st. 5: 60

Dr. Groos pollendragéer:

Burk om 100 st. 8: 95
" " 250 " 17: 85
" " 500 " 34: 60
" " 1000 " 65: 75

VITAMIN F-kapslar "Extracta"

Som följd av en otillräcklig vitamin F-tillförsel observeras håravfall, hudförändringar och uttorkning, exem, mjällbildning, lever- och gallsjukdomar etc.

Pr ask 50 st. 6: 80

CEFORTE (Vitamin C tabletter)

Stegrar kroppens motståndskraft mot infektioner. Rekommenderas vid C-vitaminbrist under den mörka årstiden, vårtrötthet, tandkötsblödningar och vid mottaglighet för förkylningar och influensa.

Pr fl. 40 st. 3: 90

Pr fl. 100 st. 8: 20

BIOLOGISKA MEDEL

Pommlers tillverkning sker av friska örter, torkade utan upphettning. Firman är ensam om sin tillverkningsmetod varigenom samtliga värdefulla ämnen ingår i

dragéerna och även bevaras. Samtliga verksamma ämnen i örten utnyttjas, inte bara de vattenlösliga. Även beska örter bli angenäma att ta in och örtens värdefulla beståndsdelar bevaras.

Rättikdragéer

Framställes av svarträttikan.
4: 85

Bönskalsdragéer

Framställda av bönskal. Ingen sockerdragning förekommer. Bönskal innehåller phasol, phascolin, arginin m. fl.
4: 85

Brännässeldragéer

4: 85

Björkbladsdragéer

Tillverkas av färska, vågröna björkblad.
4: 85

Hagtornsdragéer

4: 85

Akerfräkendragéer

4: 85

Jästdragéer med lecithin.

4: 75

Linella:

Sköter magen på ett behagligt sätt, men är ej vanebildande. Linella är resultatet av årslånga forskningar och är ett naturmedel
3: 75

SCHWARZWALD MISTEL-DOPPAR

Redan tidigt kom Prosten Kneipp underfund med Mistelns inverkan i normaliserande riktning på blodomloppet och blodtrycket. Han använde den med stor framgång och glädjande resultat vid funktionella rubbningar i blodomloppet, för högt blodtryck, kramptillstånd, blödningar och åderförkalkning. Detta utmärkta preparat smakar behagligt och besvärar varken magen eller tarmen.

Lämpligast är att ta en kur om 2 månader då och då — c:a 25 droppar utspätt med litet vatten dagligen.

Pr flaska 50 ml. 5: 75

Pr flaska 100 ml. 10: 20

Pr flaska 200 ml. 18: —

BIOGLUTEX

Bioglutex ger hälsoliv på grund av sitt värde som ett hittills oöverträffat närings- och funktionstillskott för nerverna, organfunktionerna och den intermeditära ämnesomsättningen detta på grund av de i Bioglutex ingående rikliga mängderna av aminosyror, glutaminsyra, vitaminer, mineralämnen och salter. Rekvirera Bioglutex redan i dag och börja ett bättre hälsoliv!

Den alltjämt ökade efterfrågan gör, att Bioglutex har kunnat förbättrats utan att priset gått upp,

Pr ask 125 st. 5: 50

Pr ask 300 st. 10: 95

F-K, FRISK — KUR KAPSEL

Frågor: Hur hålla mig fullt arbetsduglig? Varifrån tar jag kraft, att efter arbetsdagen ändå kunna ägna mig åt min fa-

milj? Varigenom kan jag under dagen hålla mig i "toppnivå"? Hur håller jag blodomloppet bäst i takt? Hur kan jag tillföra nervcellerna de nödvändiga byggnadsämnena? På vilket sätt kan jag skaffa mig nya hälsoreserver?

Svaret: Börja i dag en kur F-K. Frisk-kur Kapsel.

Bruksanvisning: 1 kapsel 3 ggr. dagl. omedelbart före måltiderna. Mycket verksam är en kur om 50 dagar. Efter en tids uppehåll bör en upprepning av kuren genomföras, för att stabilisera den goda verkan.

Pr ask 50 st. 5: 75

Pr ask 150 st. 14: 25

T-C KOMBI

har trefaldig verkan!

Mistel gynnar blodcirkulationen och verkar normaliserande på blodtrycket, enl. pastor Kneipp, Vitlök användes av många folk sedan årtusenden för att undgå mångahanda ålderdomsbesvär och för tidigt åldrande.

Hagtorn toniserar hjärtverksamheten och reglerar blodtrycket.

Denna nya kombination utgår från principen att om olika medel från olika utgångspunkter användas för att uppnå samma resultat, så uppgå dessa olika medels gemensamma verkan till det flerfaldiga av vart och ett av dessa medels ensam-verkan

Pr ask om 3x50 st. 7: 25

MELLISATIN

Internationellt prisbelönt som naturstimulans och betyder en ny väg till nya krafter när tröttheten vill tränga sig på. Rekommenderas vid tillfällig trötthet, inför påfrestande arbetsuppgifter, studieanstängningar, idrottsprestationer, trötande bilkörning. Tag en flaska Mellisatin och för bok över Er kondition.

Pr fl. 8: 40

Läste Ni i nr 2 om naturens eget hälsomedel FO-TI-TIENG.

— det kinesiska ört-téet som nu gör sitt segertåg i USA och Europa och "upptäcks" av alltfler svenskar? Den järnrika örten.

Den som under några veckor druckit detta underbara örtté brukar bli en trogen vän härav.

Pröva själv.

Pr påse 5: 25

Pr pkt. 3: 40

ÖRTAGUBBEN

har avlockat läkeörter deras hemliga krafter. Han vill lära oss använda dem för vår hälsas bästa.
Kr. 4: 50

VITLÖKSKAPSLAR

Allicinet, detta naturliga aktivämne i vitlöken är alla bakteriers fiende och överträffar i sin verkan t. o. m. penicillinets verkningsbredd. Löken är en ypperlig medicin för mage och tarm, vilka ofta äro jordmån för skadliga bakterier. Det gäller att se upp med dessa i tid och undanröjja förutsättningarna för en sjukdomsalstrande flora redan i tidigt skede.

25 stycken 1: 90
50 " 3: 65
100 " 6: 80
200 " 12: —

ÖRTAGUBBENS LINEMENT

När Ni provat alla andra utvägar och inte fått hjälp, försök då Örtagubbens linement. Har många gånger givit gott resultat vid reumatism, ischias, nervvärk, ryggont, exem, skrivkramp etc. En del använder det i badvattnet — tallbarrsbad.

Pr fl. 200 gr. 6: 70

Pr fl. 500 gr. 12: 80

YERBA-TE MATE

Ett utmärkt hälsote, som svenskarna lärt sig uppskatta mer och mer. Det har gjort sig känt och omtyckt i många länder framför drycker av många andra växter för sina hälsobringande och underbara egenskaper och sin förmåga att tillföra organismen kraft och energi, befordra matsmältningen, stilla hunger och törstkänsla och som intet annat medel driva ut urinsyra ur kroppen och rena blodet.

Skriv till

ÖRTAGUBBEN

Box 634

STOCKHOLM 1

Postgiro 5 83 44

Varor som ej upptagits här anskaffa vi gärna i den mån det går. Order å 25 kronor sändes fraktfritt i en del fall. Glöm inte att frakten vid små best. kan bli förhållandevis dyr; vid sändning av varor i glas måste vi skicka som "bräckligt" varvid portot blir 50 % högre. Denna skillnad uttages av kunden.

Genom att gynna oss har Ni hälsokostaffären å närmaste postanstalt.

Från ÖRTAGUBBEN

Box 634, Stockholm 1

rekvireras här förprickade artiklar att sändas mot postförskott.

Namn

Adress

Postadress